

Veilig klimaat binnen de school

Op OBS Dijkterhoek willen we samen (leerling, ouders en school) een veilig en vertrouwd schoolklimaat creëren waarin iedereen zich gezien en gehoord voelt. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen en dat doen we met de mensen om ons heen. “It takes a village to raise a child” is ons motto.

Wij denken en handelen vanuit het gedachtegoed en de methodiek van Verbindend Gezag. De naam ‘Verbindend Gezag’ is bedacht door Eliane Wiebenga en Hans Bom van het Lorentzhuis, centrum voor systeemtherapie, opleiding en consultatie te Haarlem. Van Nieuwe Autoriteit naar Verbindend Gezag; beiden zijn gebaseerd op de principes van Geweldloos Verzet.

Geweldloos Verzet gaat over de interventies, je letterlijk geweldloos verzetten tegen negatief en destructief gedrag. Echter verwachten we vooraf aan het verzet een houding van de professional die bestaat uit contact, samenwerken met de leerling vanuit een relatie; een houding die gebaseerd is op volhouden in plaats van winnen, een houding vanuit gezag in plaats van uit macht. Leidend is het besef dat we geen controle hebben op het gedrag van de ander. We hebben enkel controle over ons eigen gedrag en welke houding van Verbindend Gezag wij kunnen inzetten.

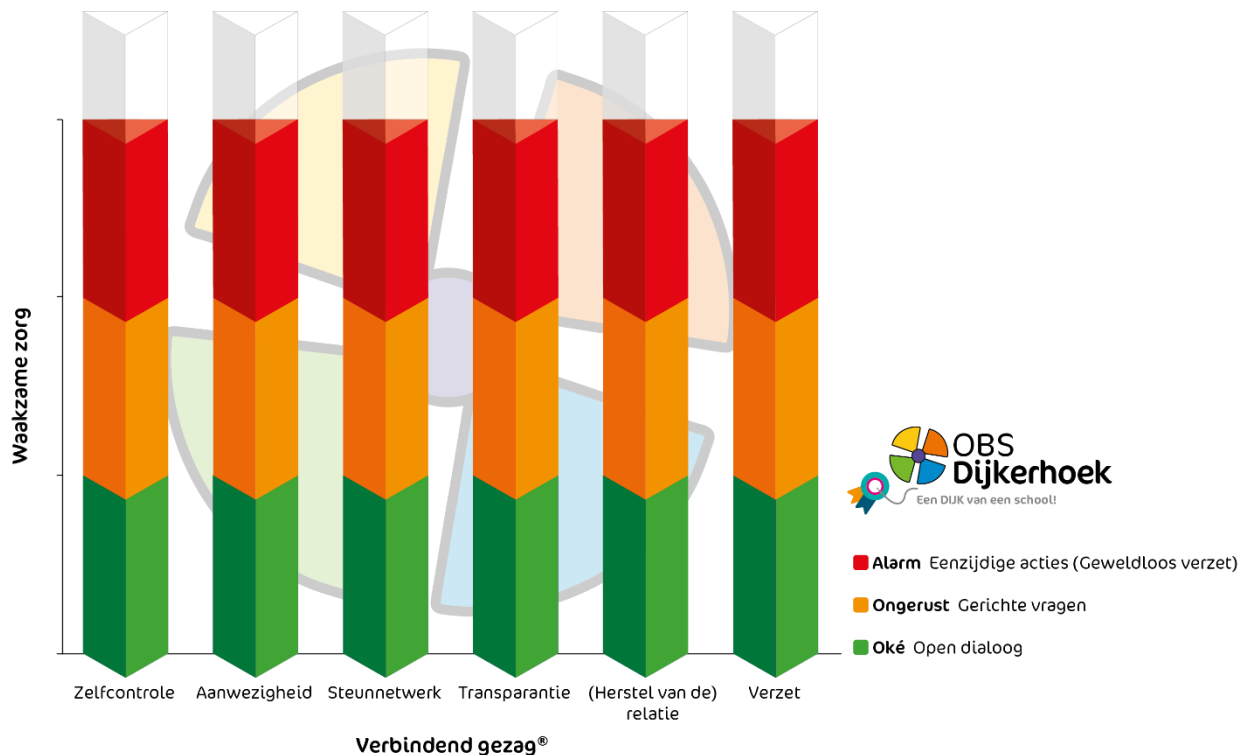
De focus wordt verlegd van gehoorzaamheid van de leerling naar zelfcontrole van de leerkracht. In plaats van het destructieve gedrag van leerlingen proberen te buigen, bieden wij hier weerstand tegen. Het is onze plicht om ons hiertegen te verzetten, omdat dit schadelijk is voor de ontwikkeling van de leerling. We richten ons op ons eigen kunnen van het escalatieproces en nemen hiervoor de verantwoordelijkheid. Dit vraagt bewustwording, zelfreflectie én emotieregulatie van de leerkracht (professional). Het doel om onmiddellijk de leerling te veranderen mag losgelaten worden. De nadruk wordt gelegd op de kracht van het gezag: om door te zetten en om weerstand te bieden op een vastberaden en niet-aanvallende manier. Wij willen ver weg blijven van macht en het verkrijgen van dominantie. *Eerst de connectie, dan de correctie.*

Afsprakenkaart

Het is onze verantwoordelijkheid een veilige relatie met de leerlingen te bevorderen door voor ieder kind een veilige haven, veilige basis en anker te zijn. De weg ernaar toe is die van structuur, waakzame zorg en Verbindend Gezag.

Op deze wijze wordt het belang van de samenhang tussen de verschillende pijlers tot uitdrukking gebracht. Verbindend Gezag binnen OBS Dijkelhoek betekent handelen vanuit de zes pijlers op de drie niveaus van waakzame zorg. Zie figuur hieronder.

De leerkracht die denkt en handelt vanuit Verbindend Gezag, staat voor:

- Wij zijn verantwoordelijk voor alle kinderen van de school.
- Ik ben transparant over wat er in de klas gebeurt. Ik moet wel, het is mijn plicht als leerkracht om verankerd te blijven.
- Wij werken met ouders samen. Zij helpen ons om verankerd te blijven. We informeren ouders over concreet gedrag van hun kind of van de groep. Het kan gaan om positief of onacceptabel gedrag. We vergroten daarmee onze aanwezigheid t.o.v. het kind.
- Wij verwachten geen directe gedragsverandering bij het kind. We stellen onze reactie uit en zijn in staat om te de-escaleren.
- Wij verzetten ons tegen elk gedrag dat de ontwikkeling van het kind schaadt.
- We zien het als onderdeel van de ontwikkeling van een kind, dat ze leren fouten te herstellen. We helpen kinderen (op een later moment) met het bedenken van een gemeend excuus.
- We doen het samen, daardoor zijn wij in staat voor alle kinderen aanwezig te zijn.
- Wij koppelen gedrag altijd los van het kind. Soms is dit moeilijk, maar het onze mijn plicht om altijd te investeren in de relatie met het kind.

Afsprakenkaart

We hoeven niet voor al onze verwachtingen regels op te stellen, dat is ondoenlijk en bovendien onwenselijk. Onze verwachtingen uitspreken en ons hieraan houden is noodzakelijk om leerlingen een kader te bieden. Regels zijn betekenisvol, als ze voortvloeien uit waar we ten diepste in geloven:

Onze afspraken komen dagelijks terug in gesprekken met collega's. Elke teamvergadering heeft als onderdeel Verbindend Gezag. Ouders worden elke maand middels een nieuwsbrief extra geïnformeerd over ons handelen rondom Verbindend Gezag. Op team niveau volgen we jaarlijks 3 teamsessies, webinars, werken vanuit een leerboek met praktische voorbeelden, is er een supportteam (casussen komen aan bod en zij volgen intervisies met andere scholen die werken met VG), is er coaching voor (nieuwe) leerkrachten) en komt het terug op een ouderavond.

De 6 pijlers van VG zien we op OBS Dijkerhoek terug op de volgende manier:

Zelfcontrole: *“Wij kiezen ervoor kalm te blijven, ook las jou dat niet lukt”*

Het team werkt aan het eigen vermogen om te kunnen handelen vanuit Verbindend Gezag. Daarbij is het belangrijk dat zij zelf verankerd zijn en zich gesteund voelen door de omgeving. Leerkrachten weten van zichzelf waar de “rode knop” ligt bij uitdagende situaties en weten daarbij het gedrag los te koppelen van de leerling. Ons werkboek geeft hierbij goede tips en opdrachten, zodat de leerkrachten meer inzicht hierin krijgen.

- Herken je eigen aandeel in escalatiepatronen: symmetrisch of complementair
- Aandacht voor je eigen verankering en emotieregulatie
- Herken je rode knoppen
- Weersta provocaties
- Smeed het ijzer als het koud is
- De-escalerende communicatie

Aanwezigheid: *“Wij zijn en blijven er voor jou.”*

Ook al heb jij het moeilijk, of hebben wij het moeilijk”

Leerkrachten zorgen voor de nabijheid wanneer dit voor een leerling nodig is. Deze aanwezigheid kan vergroot worden wanneer er meer waakzame zorg nodig is. Dit hoeft de leerkracht niet alleen te doen, maar schakelt hier ook collega's bij in of zoekt andere mensen vanuit het steunnetwerk. Binnen onze school dragen we allemaal de verantwoordelijkheid voor alle leerlingen. Hierbij is ons contact met ouders goed en zijn er korte lijnen.

- Aanwezigheid in het klaslokaal en in en om de school
- Emotionele aanwezigheid in het hier en nu
- Collectieve aanwezigheid

Afsprakenkaart

Steunnetwerk: “Wij werken samen, dat geeft kracht”

Ouders, gemeenschap, verzorgers, coaches, SOT leden, gehele team als collectief. Daarnaast is er binnen onze school een supportteam voor VG. Hierin zitten de directeur en 2 collega's uit het team. Zij komen 6x per jaar bij elkaar om een casus te bespreken of een bepaalde situatie die zich afspeelt binnen een groep of de school. Zij koppelen dit terug tijdens teamoverleg momenten. Het supportteam gaat 3x per jaar op intervisie om met andere scholen die werken met VG ervaringen uit te wisselen die zij weer kunnen meenemen naar de eigen school.

- Steunacties: vragen en geven
- Gezag komt van het netwerk: collega's en ouders
- aanwezigheidsformulier

Transparantie: “Transparantie geeft vertrouwen”

Het is onze taak om open en transparant te zijn naar elkaar, de ouders en de leerlingen. Hiermee vergroten we het vertrouwen. Onze school heeft ook een open en transparante uitstraling. Alle ruimtes zijn open en het iedereen ziet elkaar en is er voor elkaar. Situaties met leerlingen waarbij er sprake is van onacceptabel gedrag, koppelen wij terug naar de klas nadat dit hersteld is of wanneer we hiermee bezig zijn. Leerlingen en ouders krijgen zo het vertrouwen dat het gezien wordt en dat er in de school aandacht voor is. Wij geven ook openheid in informatie en delen wat er speelt richting ouders.

- Dagstart
- Klassenmap
- Taal van verbindend gezag in contact met klas/ouders/collega's

(Herstel van de) relatie: “Er is geen weg naar een goede relatie, een goede relatie is de weg”

Wij investeren in de relatie met leerlingen en hun ouders/verzorgers. Wij investeren ook in de relatie met elkaar binnen het team. Elkaar zien en horen vinden wij belangrijk. Iedereen doet ertoe. Dit gaat vanuit respect en een open kritische houding naar elkaar en onszelf. Hierbij maken wij de verbinding die nodig is om te kunnen werken vanuit een goede relatie. Zo hebben wij regelmatig kindgesprekken, gaan we in op persoonlijke situaties en weten we wat er bij de leerlingen speelt. We weten wat ze drijft, wat hun sterke kanten zijn en ook waar hun uitdagingen liggen.

We gaan bij conflicten tussen leerlingen uit van hoor en wederhoor en spiegelen het gedrag en laten leerlingen nadenken over wat ze hebben gedaan en welk effect dat heeft gehad. We proberen dan met de leerlingen tot een andere oplossing te komen (inzicht geven in andere oplossingsstrategieën) De leerkracht laat leerlingen het zelf oplossen als dit kan, maar dan wel onder begeleiding of toezicht van de leerkracht. Afhankelijk van de

Afsprakenkaart

vaardigheid van de leerlingen neemt de leerkracht een kleiner of groter aandeel in het gesprek. Leerlingen leren om iets te kunnen herstellen (richting een leerling, de groep of de leerkracht) met een welgemeend excuus. Dit kan op verschillende manieren en ouders kunnen hierbij betrokken worden.

Relatiegebaren:

- Contact maken en interesse tonen
- Een briefje maken/of een leuke activiteit doen
- Steun bieden
- Op huisbezoek gaan
- Aanmoedigen bij een schoolevent
- Klassenvergadering
- Ondersteuningsbrief
- Herstelgebaar

Verzet: “Wij tonen een kalm en vastberaden verzet”

We gaan uit van gedrag dat helpend is. Bij conflicten/situaties richten we ons op de vraag of dit helpend is. Daarbij kijken we goed in welke zone van de waakzame zorg dit thuis hoort. Groen, oranje of rood en handelen daarnaar. Wij gaan niet uit van het traditionele straffen waarbij buitensluiten wordt ingezet. In principe worden situaties van ongewenst gedrag altijd op dezelfde dag opgelost of uitgesproken. Bij onacceptabel gedrag wordt er ook contact opgenomen met ouders. Het lukt niet altijd om een ingewikkelde situatie direct aan te pakken. Dit spreken we uit en komen er op een ander moment bij de leerling op terug. Op een ander moment, wanneer er voor de partijen meer rust is, kan iets uitgesproken en/of hersteld worden. *Smeed het ijzer als het koud is.* Het verzet voor onacceptabel gedrag wordt collectief gedragen binnen de school door het hele team. Er kunnen collega's ingeschakeld worden om te ondersteunen bij situaties waarbij leerlingen gedrag laten zien wat onze zorg en aandacht vraagt. Daarbij geven wij niet op, houden vol en spreken we ons vertrouwen uit. Wij zijn de leerkracht en we blijven dat.

- Oplossingsverzoek
- Queen Victoria
- Herstel actie
- Drie manden
- Aankondiging en sit-in

“Every child deserves a champion. An adult who will never give up on them. Who understands the power of connection and insists that they become the best that they can possible be. (Rita Pierson)

Procedures en protocollen bij incidenten

Sociale veiligheid draait erom dat je beschermd bent of je beschermd *voelt* tegen bedreigingen (van het gedrag) van mensen in en om de school.

Een belangrijke stap om het sociale klimaat te verbeteren, is zicht te krijgen hoe alle betrokkenen de veiligheid en het schoolklimaat beleven. Dit gaat om leerlingen, leraren, ouders, schoolondersteuners en directies. Als je weet wat er speelt, kun je knelpunten signaleren. Vervolgens kan de school, als dat nodig is, het schoolbeleid daarop aanpassen.

2.1 Incidentenregistratie

Als er een incident op het schoolplein of in de school plaatsvindt, wordt dit geregistreerd op het incidentenformulier. (parnassys)

2.2. Ontruiming

In het geval van een calamiteit binnen de school wordt het ontruimingsplan in werking gezet. De procedure hiervoor is beschreven in het ontruimingsplan (zie bijlage 3)

2.3. RI&E

Stichtingsbreed is er dit schooljaar een onderzoek RI&E geweest. De aandachtspunten worden op papier gezet en naar aanleiding van deze aandachtspunten worden acties ingezet om deze te verbeteren.

Gedragsregels

Gedragscode medewerkers

Alle medewerkers van Varietas hebben de Integriteitsverklaring ondertekend. Hiermee hebben ze zich geconformeerd aan de gedragsregels – en afspraken die voor alle medewerkers van stichting Varietas opgesteld zijn in de Gedrags – en Integriteitscode Varietas en de privacyverklaring Varietas. Voor nadere informatie zie: [Gedrags--en-integriteitscode-Varietas--vastgesteld 75876.pdf](#)

Sanctie – en aangiftebeleid

Duidelijk én consequent optreden bij ongewenst gedrag zorgt ervoor dat ongewenst gedrag op school minder de kans krijgt. Je maakt als school duidelijk wel gedrag je wel en niet accepteert op school. Maar wat is eigenlijk een proportionele straf? Wanneer voer je een 'goed gesprek' en wanneer is een schorsing op zijn plek?

In de sanctieladder staan de verschillende stappen die je trapsgewijs kunt nemen bij het sanctioneren van grensoverschrijdend gedrag. De sanctieladder volgt twee sporen bij het sanctioneren van ongewenst gedrag van leerlingen:

1. Het straffen van degene die grensoverschrijdend gedrag vertoont (overtreder).
2. Het begeleiden van de overtreder om herhaling te voorkomen en aanleren van alternatief, positief, gedrag.

De sanctieladder volgt een oplopende reeks, afhankelijk van de ernst van de overtreding. Of het een eerste overtreding is of dat de overtreder al vaker in de fout is gegaan, speelt een rol. De school stelt altijd de ouders/verzorgers op de hoogte van de overtreding en de bijbehorende sanctie.

Bij overtredingen zoals het niet naleven van schoolregels is een gesprek met de betreffende leerkracht voldoende. Bij ernstigere overtredingen – zoals agressie tegen een leraar – volgt een gesprek met de schoolleiding.

Pedagogische sancties

Bij Verbindend Gezag gaan we uit van gedrag dat helpend is. Bij conflicten/situaties richten we ons op de vraag of dit helpend is. Daarbij kijken we goed in welke zone van de waakzame zorg dit thuis hoort. Groen, oranje of rood en handelen daarnaar. (zie pijlers VG) Wij gaan niet uit van het traditionele straffen waarbij buitensluiten wordt ingezet. In principe worden situaties van ongewenst gedrag altijd op dezelfde dag opgelost of uitgesproken. Fouten maken kan, deze kunnen en moeten hersteld worden. Bij onveilig en onacceptabel gedrag wordt er altijd contact opgenomen met ouders. Het lukt niet altijd om een ingewikkelde situatie direct aan te pakken. Dit spreken we uit en komen er op een ander moment bij de leerling op terug. Op een ander moment, wanneer er voor de partijen meer rust is, kan iets uitgesproken en/of hersteld worden. Smeed het ijzer als het koud is. Het verzet voor onacceptabel gedrag wordt collectief gedragen binnen de school door het hele team. Er kunnen collega's ingeschakeld worden (collectief) om te ondersteunen bij situaties waarbij leerlingen gedrag laten zien wat onze zorg en aandacht vraagt. Daarbij geven wij niet op, houden vol en spreken we ons vertrouwen uit. Wij zijn de leerkracht en we blijven dat.

Aangiftebeleid

Hoe handel je bij (de melding van) een incident? (zie ook bijlage 2)

Leraren weten in de meeste gevallen vanuit hun pedagogische handelen hoe je moet omgaan met incidenten. Maar soms overschrijdt een incident de geldende normen binnen de school. Wat doe je dan?

Het doen van aangifte kan een duidelijk signaal afgeven, zowel tegenover de dader als de school. Hiermee trekt de schooldirectie een grens die op dat moment van belang is voor de veiligheid en de veiligheidsbeleving van de leerlingen en medewerkers.

Als een incident plaatsvindt, moeten onderwijsprofessionals dat melden bij de schooldirectie. Die is namelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het aangiftebeleid dat door het schoolbestuur is ontwikkeld. Na het doen van de melding, moet de directie/werkgever zorgen voor tenminste deze onderstaande zaken en zorg dat deze taken belegd zijn:

- Regel opvang en zorg voor het slachtoffer.
- Tref sancties richting de dader(s) zoals deze omschreven staan in jullie veiligheidsplan.
- Registreer het incident op de manier zoals dat is vastgesteld in het veiligheidsbeleid.

Afsprakenkaart

Wat zijn strafbare feiten in het onderwijs?

Je kunt alleen aangifte doen bij (het vermoeden van) een strafbaar feit. Maar wat zijn strafbare feiten die op school kunnen plaatsvinden? Dat is niet altijd eenvoudig. Je hebt te maken met kinderen en jongeren, die zich nog ontwikkelen. Het opzoeken van grenzen en het maken van verkeerde keuzes horen bij het opgroeien.

Aan welke strafbare feiten in het onderwijs kan je denken? Deze lijst is niet volledig, het geeft een beeld. Neem daarom bij twijfel contact op met de [politie](#).

- **Bedreiging:** Verbaal of non-verbaal dreigen om schade toe te brengen aan mensen of eigendommen. Denk aan het bedreigen van een docent of medeleerling (fysiek of via de sociale media), het dreigen iets kapot te maken of aan het dreigen met een wapen (zie ook wapenbezit).
- **Diefstal:** Het stelen van goederen. Dit kan gaan om eigendommen van de school, maar van personeel of leerlingen als de eigendommen op school zijn gestolen.
- **Discriminatie:** Het opzettelijk, op negatieve wijze, onderscheid maken op grond van geslacht, huidskleur, geloofsovertuiging of seksuele geaardheid.
- **Drugs:** Drugsbezit en -handel. Als school kan je aangifte doen wanneer een leerling drugs bij zich draagt of op school verkoopt.
- **Fysiek geweld:** Duwen, trekken, schoppen, slaan, enzovoorts, met pijn of letsel als gevolg.
- **Grove pesterijen:** Herhaaldelijk pesten waarbij sprake is van psychisch geweld (bedreiging, belediging) of fysiek geweld (mishandeling). Denk ook aan digitaal pesten (*cyberbullying*).
- **Seksuele intimidatie en misbruik Let op:** Bij (het vermoeden van) een zedendelict tussen een medewerker van de school en een minderjarige leerling is de directie/werkgever verplicht aangifte te doen. Lees hier meer over.: (Dreigen met) verkrachtingen en ontuchtige handelingen.
- **Vernieling:** Het opzettelijk vernielen, beschadigen of onbruikbaar maken van goederen. Denk aan het ingooien van de schoolramen of het kapot maken van een mobieltje van een medeleerling of medewerker.
- **Wapenbezit:** Het gaat niet alleen om vuurwapens en steekwapens, maar ook pepperspray of nepwapens.

Verdeling van taken sociale veiligheid

5.1 Interne vertrouwenspersoon

De school heeft een interne vertrouwenspersoon aangesteld waarbij leerlingen, ouders en medewerkers terecht kunnen bij klachten die niet door de leerkracht of de schoolleiding opgelost (kunnen) worden. De vertrouwenspersoon voor onze school is Rick Bouwhuis.

5.2. Aandachtsfunctionaris

Medewerkers kunnen bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij haar terecht. De aandachtsfunctionaris zorgt voor de implementatie van de meldcode en coördineert het signaleringsproces en de verwijzing en zorg rondom de leerling en het gezin. De aandachtsfunctionaris van onze school is Jessica Spoler.

5.3. Preventiemedewerker

De preventiemedewerker houdt zich bezig met preventie-activiteiten op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn van werknemers en van leerlingen. De preventiemedewerker verleent medewerking aan het opstellen en verrichten van de Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). Daarnaast werkt hij als adviseur van de MR. Met dit laatste orgaan werkt hij ook nauw samen bij het afspreken en uitvoeren van maatregelen. Verder werkt de preventiemedewerker samen met de Arbodienst en andere deskundigen in het kader van preventie. De preventiemedewerker van onze school is Patricia Kleverwal.

5.4. Coördinatie pestbeleid/aanspreekpunt pestgedrag

De directeur van de school, Patricia Kleverwal, coördineert het pestbeleid van de school. De leerkrachten zijn het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders met betrekking tot pestgedrag. Mocht dit niet tot tevredenheid worden opgelost, kunnen leerlingen en ouders zich wenden tot de lb-er van de school of de schoolleiding.

Bedrijfshulpverlener (BHV)

Rick Bouwhuis, Erna van den Noort en Eline Wechstapel zijn de BHV-ers van de school. Zij coördineren het ontruimingsplan en zijn eerste aanspreekpunt bij EHBO. Zij volgen jaarlijks de BHV trainingen.

Klachtenregeling

Klachten

Als leerling, ouder of schoolmedewerker kun je ontevreden zijn over bepaalde zaken of gedragingen op school. We gaan ervan uit dat we de meeste klachten in onderling overleg kunnen oplossen. Bij ontevredenheid kan de leerkracht of de schoolleiding aangesproken worden.

Als de betrokkenen er niet uitkomen, de klacht wordt niet naar behoren opgelost, of als de betrokkene niet in gesprek durft te gaan, kan een beroep worden gedaan op de ondersteuning door de vertrouwenspersoon op school. De vertrouwenspersoon luistert,

Afsprakenkaart

geeft informatie over mogelijke vervolgstappen en kan contact leggen met de externe vertrouwenspersoon van Varietas voor verdere begeleiding in de klachtprocedure.

De volledige klachtenregeling, waarin de procedure klachtbehandeling beschreven staat, staat op de website van de school.

De externe vertrouwenspersoon

De externe vertrouwenspersoon heeft een specifieke taak als het gaat om ongewenst gedrag op school (zoals: pesten, ongewenste intimiteiten, machtsmisbruik, discriminatie, miscommunicatie, agressie en geweld). Hierbij biedt de externe vertrouwenspersoon begeleiding vanaf het eerste gesprek totdat de klacht is opgelost. De vertrouwenspersoon lost jouw klacht niet zelf op, maar zal de medewerker ondersteunen bij het vinden van een goede oplossing. De externe vertrouwenspersoon van Varietas is:

Gerard Dijkstra (<https://www.konfidi.nl/>). Hij is bereikbaar op telefoonnummer 06-55183368 of info@konfidi.nl. Zo nodig kan hij iemand doorverwijzen naar een vrouwelijke externe vertrouwenspersoon.

Calamiteitenplan

De school heeft een ontruimingsplan opgesteld in het geval van een calamiteit binnen de school. Hierin worden de stappen beschreven die door de medewerkers van de school genomen worden om de leerlingen van de school in veiligheid te brengen. Voor verdere uitwerking; zie bijlage 3

Privacyreglement

De school gebruikt de algemene richtlijnen van op het gebied van privacy van de AVG. Elk schooljaar geven de ouders wel of geen toestemming voor het gebruik van beeldmateriaal van hun kinderen voor de diverse publieke, digitale omgevingen als Instagram, Facebook, Klasbord, website en schoolgids.

Weergave inzicht veiligheidsbeleving leerlingen en leerkrachten

De school neemt één keer in de twee jaar een tevredenheidsonderzoek af vanuit Vensters-PO. Dit onderzoek wordt afgenomen bij leerlingen van groep 5 t/m 8 en bij de ouders van de school. In dit onderzoek wordt ook een stuk sociale veiligheid opgenomen.

De sociale ontwikkeling van de leerlingen wordt gevolgd door de afname van IEP 'Hart en handen'. De leerlingen vullen twee keer per schooljaar vragenlijsten in over sociaal-emotionele ontwikkeling en welbevinden. De resultaten hiervan worden door de leerkrachten geanalyseerd, met ouders en in het team besproken en in acties weggezet.

Dit schooljaar is er door stichting Varietas een onderzoek afgenomen op het gebied van sociale veiligheid, welbevinden en werkgeluk bij alle werknemers van de stichting.

Bron: <https://www.schoolenveiligheid.nl>